

LA SÍNDICA DE BARCELONA ACTUA D'OFICI I ANALITZA EL FONS EXTRAORDINARI PER AJUTS PUNTUALS D'URGÈNCIA SOCIAL PER A FAMÍLIES AMB FILLS MENORS DE 16 ANYS

- **Arran de diverses queixes ciutadanes per la denegació del Fons extraordinari per ajuts puntuals d'urgència social dirigit a famílies amb infants i adolescents, la Síndica de Greuges de Barcelona ha intervingut d'ofici i ha analitzat el funcionament d'aquesta ajuda en l'edició de l'any 2018.**
- **L'actuació d'ofici ha conclòs amb una sèrie de recomanacions a l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS): mantenir les quanties destinades a infants i adolescents; replantejar els requisits d'accés al Fons; millorar la notificació dels resultats de les sol·licituds; recordar a les famílies com optar a beques menjador, i més proactivitat per part dels serveis socials municipals.**

Barcelona, 5 abril del 2019 – A causa de la recepció de queixes de famílies que denunciaven la denegació del Fons extraordinari per ajuts puntuals d'urgència social durant l'any 2018, la Síndica de Greuges de Barcelona va decidir actuar d'ofici i estudiar el sistema de funcionament d'aquesta ajuda. Després d'uns mesos d'investigació, Vilà ha elaborat un document amb l'anàlisi del Fons i unes conclusions en forma de recomanacions dirigides a l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Dades del Fons extraordinari per ajuts puntuals d'urgència social

L'any 2015 l'Ajuntament de Barcelona aprovava la creació d'un Fons extraordinari per ajuts puntuals d'urgència social, dirigit a famílies amb infants i/o adolescents menors de 16 anys. Des d'aquell moment s'han aprovat, anualment, les creacions de nous fons extraordinaris, que incorporaven entre els seus requisits un vincle amb els serveis socials municipals, amb diferents matisos en cada nova edició del fons extraordinari. **En els requisits de l'any 2018, el vincle necessari quedava establert de forma que les persones havien d'estar en seguiment per part dels serveis socials de Barcelona amb expedient obert abans del 31 de desembre de 2017.**

En l'edició del 2018, l'anunci sobre l'aprovació del Fons defineix que la finalitat del mateix és *“pal·liar la situació de vulnerabilitat de les famílies amb infants i/o adolescents entre 0 i 16 anys, amb situació de necessitat, amb l'objectiu que la situació econòmica de la unitat familiar permeti que puguin cobrir les necessitats bàsiques de subsistència”*.

En relació als imports destinats a aquests fons s'observa que, mentre que l'any 2016 és de 10.800.000 € i el 2017 s'incrementa la quantitat fins a 17.590.000, **el 2018 la quantitat decreix a 16.500.000 €**. En la primera edició del Fons l'any 2015, en què no va especificar-se la quantitat en l'aprovació definitiva del Fons, la quantia de l'ajut s'establia en 100 euros mensuals per a infants i/o adolescents a càrrec, fins a un màxim de 1.200 euros anuals.

Les queixes rebudes a la Sindicatura de Greuges de Barcelona

El requisit de vinculació amb els serveis socials municipals per accedir al Fons extraordinari per ajuts puntuals d'urgència social va motivar la presentació de diverses queixes a la Síndica de Greuges de Barcelona entre juliol i novembre del 2018.

La Sindicatura de Greuges de Barcelona ha conegut famílies que havien optat a aquesta ajuda en edicions anteriors i que l'any 2018 han rebut una denegació com a resposta a la sol·licitud per accedir als ajuts puntuals d'urgència. El motiu és la manca valoració i seguiment social, **malgrat que la situació de precarietat econòmica dels seus membres i per tant dels infants d'aquestes famílies persisteix**. Tanmateix, cal mencionar que en tots els anuncis d'informació pública sobre les aprovacions anuals del Fons, s'hi especifica que l'atorgament dels ajuts esmentats té caràcter voluntari i eventual, i no genera cap dret a l'obtenció d'altres ajuts en anys posteriors.

Algunes famílies afectades han informat la Sindicatura de Greuges de Barcelona que, amb la denegació de l'ajuda d'urgència social, se'ls denegava també la beca de menjador dels seus fills. **Famílies i infants que fins ara havien disposat de beca de menjador escolar i ajut del fons d'urgència social, passaven a no disposar de cap d'aquests dos suports**. Aquestes famílies també han expressat que no han rebut cap notificació escrita de les denegacions, les quals els han estat comunicades per SMS.

No s'han de retallar les partides destinades a infància i adolescència

Cal mencionar que és cert que l'Ajuntament ha impulsat diferents estratègies per a escurçar les desigualtats, entre les quals destaquen el Pla de Barris o el projecte B-Mincome, i altres especialment adreçades als infants i adolescents, com les millores en el treball coordinat i/o conjunt entre l'àmbit social i l'educatiu.

L'informe municipal de resposta a la sol·licitud d'informació de la Síndica de Greuges de Barcelona exposa que, efectivament, la quantia aprovada pel fons 2018 s'havia reduït respecte de l'any anterior, però que el total de despesa destinada a cobrir necessitats bàsiques de subsistència, l'any 2018, superava la del 2017. Anteriorment es feia esment de l'esforç municipal per reduir les desigualtats, però el Fons ha estat un ajut destinat especial i específicament als infants i adolescents. La Síndica de Barcelona, Maria Assumpció Vilà, ha subratllat **"la importància que no es retallin, en**

cap cas, les partides destinades específicament a infants i adolescents, i amb especial èmfasi, aquelles destinades als menors d'edat en situacions més desfavorides”.

Cal replantejar els requisits d'accés als ajuts del Fons

Una situació que descriuen algunes de les persones promotores de les queixes per la denegació del Fons 2018 era la següent: **com eren perceptores durant d'edició 2017 del Fons, les famílies havien pogut autogestionar millor la seva economia domèstica i no havien precisat anar als serveis socials**, als quals anteriorment es dirigien amb més freqüència. Però tot i no tenir un seguiment social, **la situació de precarietat econòmica dels seus membres i per tant dels infants d'aquestes famílies persistia i per aquest motiu sol·licitaven l'ajuda del Fons.**

D'aquesta manera, el Fons podria estar produint un efecte pervers. D'una banda, promou l'autonomia de les famílies, i és aquesta autonomia la que els pot portar a no percebre el Fons i per tant tornar a sol·licitar més freqüentment suport als serveis socials. **“Caldria replantejar els requisits d'accés als ajuts del Fons per tal que puguin obeir a causes objectives de necessitat socioeconòmica dels infants i adolescents, i com assegurar-ho en el cas que no hi hagi una atenció de seguiment amb els serveis socials municipals”**, ha manifestat Vilà.

Cal adaptar el procés de comunicació a la normativa vigent

Una qüestió important en relació al tràmit del Fons és el procediment que s'utilitza per a la comunicació de la denegació d'aquest. A l'anunci d'informació pública sobre el Fons 2018 s'hi especifica que el resultat de les sol·licituds es comunicarà mitjançant SMS i que en cas de denegació la persona interessada disposarà d'un període de 10 dies hàbils per presentar la reclamació.

Els actes administratius han de ser motivats i amb succinta referència als fets i fonaments de dret quan limitin drets subjectius o interessos legítims, d'acord amb el que estableix la Llei 39/2015. Aquests actes administratius, a més, han de ser degudament notificats als interessats. En aquest sentit un SMS pot ser un mitjà per alertar de forma prèvia d'una resolució, però no pot ser l'única via, atès que no és un mitjà adient. A més, els SMS no contenen informació suficient, com els fonaments de dret necessari, perquè la ciutadania no resti en situació d'indefensió jurídica. Pels motius exposats, la Síndica de Barcelona recomana que **“en futures edicions del Fons, es notifiqui als interessats el resultat de les sol·licituds de forma adient al que estableix la normativa, tant pel que fa als mitjans com pel que fa als continguts”**.

Com optar a les beques menjador en cas de denegació del Fons d'ajut

En aquesta mateixa línia, la Síndica assenyala que la gestió de la informació també ha tingut impacte afegit en algunes de les famílies a les quals se'ls va denegar el Fons

2018 i que van perdre l'opció al menjador escolar. En l'anunci de la convocatòria del Fons 2018, s'exposa que totes aquelles persones que resultin beneficiàries de l'ajut tindran concedit d'ofici, si ho sol·liciten, la beca extraordinària de menjador. Per tant, les famílies a les quals se'ls va denegar el Fons, haviem de fer el tràmit de sol·licitud de beca de menjador escolar en els dos períodes previstos (del 13 al 27 de juny i del 3 al 14 de setembre de 2018). Per a futures edicions del Fons, **seria convenient recordar a les famílies que, en cas de denegació, han de realitzar el tràmit de forma separada per tal de poder optar a les beques de menjador.**

Proactivitat per part dels Serveis Socials

Finalment, Vilà recorda que, d'acord amb l'interès superior dels infants, en aquells casos en què a les famílies sol·licitants se'ls ha denegat l'accés al Fons per incompliment del requisit de seguiment social, però que de forma objectivable, els professionals de serveis socials poden valorar la situació de vulnerabilitat socioeconòmica, **es pugui actuar proactivament per part dels serveis socials municipals, amb l'objectiu que els menors d'edat no vegin minvats els seus drets.**